

تبیین تجربی دانش بنیانی اقتصاد در شرایط اقتصاد مقاومتی پویا

گردآوری و تألیف:

مهرداد حیرانی

تیر ۱۳۹۴

سرشناسه	حیرانی، مهرداد؛ ۱۳۶۶
عنوان و نام پدیدآور	تبیین تجربی دانش بنیانی اقتصاد در شرایط اقتصاد متناوبیتی پویا / گردآوری و تألیف مهرداد حیرانی؛ [ویراستار فنی ساسان پورجعفری].
مشخصات نشر	تهران: اتکا، مرکز تحقیقات و توسعه، ۱۳۹۴.
مشخصات ظاهری	۲۱۰ ص: مصور (ونگی)، جدول.
شابک	978-600-7624-62-3
وضعیت فهرست نویسی	فبا
یادداشت	کتابنامه: ص ۱۸۰ - ۱۸۹؛ همچنین به صورت زیرنویس.
موضوع	اقتصاد دانش بنیان
موضوع	خامنه‌ای، علی، رهبر جمهوری اسلامی، ۱۳۱۸ - نظریه درباره سیاست اقتصادی
موضوع	اقتصاد دانش بنیان - ایران
موضوع	ایران - سیاست اقتصادی - آینده نگری
شماره افزوده	پورجعفری دهکردی، ساسان، ۱۳۵۲ - ویراستار
شماره افزوده	اتکا، مرکز تحقیقات و توسعه
رده‌بندی کنگره	۱۳۹۴ ت ۲ ح ۲ HD۳۰۰
رده‌بندی دیویی	۶۵۸.۱۰۳۸
شماره کتابشناسی ملی	۳۸۸۵۴۰۸

عنوان:	تبیین تجربی دانش بنیانی اقتصاد در شرایط اقتصاد متناوبیتی پویا
مؤلف:	مهرداد حیرانی
ویراستار فنی:	دکتر ساسان پورجعفری دهکردی
زمان و تویت چاپ:	تیر ۱۳۹۴، اول
شمارگان:	۲۰۰ نسخه
طراح جلد:	فانز میرابیان
شابک:	978-600-7624-62-3
بهاء:	۱۵۰,۰۰۰ ریال

تمامی حقوق معنوی و مادی این اثر اعم از چاپ و تکتیر، نسخه برداری برای مرکز تحقیقات و نوآوری سازمان اتکا محفوظ می‌باشد و نقل مطالب، فقط با ذکر کامل مأخذ مجاز است.

نشانی: تهران، خ امام خمینی (ره)، خ شهید مرادی، ساختمان شهدای مرکزی اتکا، ط ۲

تلفن: ۰۲۱-۶۱۹۱۵۱۲۱ - فکس: ۰۲۱-۶۱۹۱۵۳۵۵ - وبسایت: www.erkacenter.com - ایمیل: info@ERDKcenter.com

فهرست

پیشگفتار ۸

فصل اول

مبانی نظری اقتصاد مقاومتی ۱۱

۱-۱- مقدمه ۱۲

۱-۲- تبیین اقتصاد مقاومتی ۱۳

۱-۳- مفهوم مقاومت ۱۷

۱-۴- تعریف اقتصاد مقاومتی ۱۸

۱-۵- دیدگاههای مختلف پیرامون اقتصاد مقاومتی ۲۴

۱-۶- عوامل موثر در اقتصاد مقاومتی ۲۷

فصل دوم

مبانی نظری اقتصاد دانش بنیان ۲۹

۲-۱- مقدمه ۳۰

۲-۲- تعریف دانش بنیانی در علم اقتصاد ۳۰

۲-۳- سیر دانش بنیانی در علم اقتصاد ۳۱

۲-۴- نظریه اقتصاد دانش بنیان ۳۵

۲-۵- فرآیندها و شاخص های اقتصاد دانش بنیان ۴۲

فصل سوم

اقتصاد دانش بنیان و اقتصاد مقاومتی پویا ۴۹

۳-۱- مقدمه ۵۰

۳-۲- اقتصاد دانش بنیان و اقتصاد مقاومتی پویا از منظر رهبر معظم انقلاب اسلامی

ایران ۵۱

۳-۳- الزامات اقتصاد دانش بنیان در محیط اقتصاد مقاومتی پویا ۵۸

۳-۴- سیر اقتصاد دانش بنیان در ایران ۶۱

فصل چهارم

تبیین تجربی اقتصاد دانش بنیان در اقتصاد مقاومتی پویا	۶۷
۱-۴- مقدمه	۶۸
۲-۴- نقش دانش در توسعه اقتصادی	۶۹
۳-۴- اقتصاد دانش بنیان از مسیر نوآوری، اختراعات و تحقیق و توسعه	۷۰
۱-۳-۴- نوآوری و مالکیت فکری	۷۲
۴-۴- اقتصاد دانش بنیان از مسیر سرمایه انسانی، محیط اجتماعی- اقتصادی و زیر ساخت‌های تکنولوژی	۷۹
۱-۴-۴- آموزش عالی: چالش‌ها، فرصت‌ها و چشم اندازها	۸۱
۲-۴-۴- جمع‌بندی	۹۰
۵-۴- مبانی نظری و تجربی اقتصاد دانش بنیان	۹۴
۱-۵-۴- تبیین مبانی نظری نظریه پردازان به استثناء رومر (۱۹۹۰)	۹۴
۲-۵-۴- تبیین مبانی نظری رومر (۱۹۹۰)	۱۰۱
۳-۵-۴- حل مدل رومر برای رشد متوازن تعادلی	۱۰۳
۴-۵-۴- مدل تعدیل شده رومر (۱۹۹۰)	۱۰۶
۶-۴- صورت‌بندی تجربی اقتصاد دانش بنیان	۱۱۰
۱-۶-۴- داده‌های مورد استفاده در تبیین تجربی	۱۱۴
۲-۶-۴- موارد و روش‌های برآورد	۱۲۳
۴-۶-۴- بررسی پایایی داده‌ها	۱۳۳
۷-۴- تاثیر مخارج تحقیق و توسعه بر اختراعات و رشد اقتصادی	۱۳۶
۱-۷-۴- برآورد تابع تولید دانش باتوجه به مخارج تحقیق و توسعه	۱۳۶

- ۲-۷-۴- برآورد تابع تولید کل با توجه به اختراعات ۱۴۲
- ۳-۷-۴- برآورد رشد بهره‌وری کل عوامل (*TFP*) با توجه به اختراعات ۱۴۹
- ۸-۴- تاثیر اقتصاد دانش بنیان بر رشد اقتصادی ۱۵۱
- ۹-۴- تاثیر اقتصاد دانش بنیان بر توسعه اقتصادی - اجتماعی ۱۵۹
- ۱۰-۴- بررسی نتایج تبیین تجربی اقتصاد دانش بنیان در چارچوب اقتصاد مقاومتی ۱۷۲

منابع و مراجع ۱۷۹

پیوست ۱۸۵

پیوست ۱: متن قانون حمایت از شرکت‌ها و موسسات دانش بنیان ۱۸۶

پیوست ۲: خروجی نرم‌افزار *Eviews-9* ۱۹۴

فهرست جداول

جدول ۱-۴- آزمون پایایی دیکی فولر تعمیم یافته.....	۱۳۵
جدول (۲-۴) برآورد تابع تولید دانش باتوجه به مخارج تحقیق و توسعه به روش <i>OLS</i>	
.....	۱۳۸
جدول (۳-۴) برآورد تابع تولید دانش باتوجه به مخارج تحقیق و توسعه به روش	
<i>ARDL</i>	۱۴۰
جدول (۴-۴) برآورد تابع تولید دانش باتوجه به مخارج تحقیق و توسعه به روش	
<i>ARDL</i> بلند مدت.....	۱۴۱
جدول (۵-۴) برآورد تابع تولید کل باتوجه به اختراعات- متغیر وابسته تولید کل	۱۴۳
جدول (۶-۴) برآورد تابع تولید کل باتوجه به اختراعات- به روش <i>ARDL</i>	۱۴۶
جدول (۷-۴) برآورد تابع تولید کل باتوجه به اختراعات- به روش <i>ARDL</i> در بلندمدت	
.....	۱۴۸
جدول (۸-۴) برآورد رشد بهره‌وری کل از مسیر انباشت اختراعات.....	۱۵۰
جدول (۹-۴) برآورد رشد اقتصادی از مسیر اقتصاد دانش بنیان.....	۱۵۳
جدول (۱۰-۴) برآورد رشد اقتصادی از مسیر اقتصاد دانش بنیان- مدل <i>ARDL</i>	۱۵۴
جدول (۱۱-۴) برآورد رشد اقتصادی از مسیر اقتصاد دانش بنیان- مدل <i>ARDL</i>	۱۵۶
جدول (۱۲-۴) برآورد توسعه اقتصادی- اجتماعی از مسیر اقتصاد دانش بنیان- مدل	
تولید سرانه.....	۱۶۲
جدول (۱۳-۴) برآورد توسعه اقتصادی- اجتماعی از مسیر اقتصاد دانش بنیان- مدل	
ضریب جینی.....	۱۶۳
جدول (۱۴-۴) برآورد توسعه اقتصادی- اجتماعی از مسیر اقتصاد دانش بنیان- مدل	
تولید سرانه با <i>ARDL</i>	۱۶۵
جدول (۱۵-۴) برآورد توسعه اقتصادی- اجتماعی از مسیر اقتصاد دانش بنیان- مدل	
تولید سرانه با <i>ARDL</i>	۱۶۷
جدول (۱۶-۴) برآورد توسعه اقتصادی- اجتماعی از مسیر اقتصاد دانش بنیان- مدل	
ضریب جینی با <i>ARDL</i>	۱۷۰
جدول (۱۷-۴) برآورد توسعه اقتصادی- اجتماعی از مسیر اقتصاد دانش بنیان- مدل	
ضریب جینی با <i>ARDL</i>	۱۷۱

پیشگفتار

تبیین علمی اندیشه‌های رهبر معظم انقلاب اسلامی در حوزه اقتصاد مقاومتی و بررسی تجربی آن از اهمیت علمی ویژه‌ای برخوردار است. بر این اساس در کشور ما نیز جهت ایجاد یک تحول بنیادی، رویکرد اصلی برنامه‌های توسعه کشور به سمت اقتصاد دانش‌بنیان با توجه به مبانی اقتصاد مقاومتی هدف‌گذاری شده و در نقشه جامع علمی کشور و نیز مبانی اقتصاد مقاومتی توجه خاصی به توسعه شرکت‌های دانش‌بنیان مبدول گردیده است. لذا جهت تحقق اهداف این برنامه‌ها، اقتصاد دانش‌بنیان باید کانون توجه مسئولین کشور قرار گیرند. از دیدگاه مقام معظم رهبری حضرت امام خامنه‌ای (مد ظله العالی)، اقتصاد مقاومتی یک شعار نیست بلکه واقعیتی است که می‌بایست به عنوان یک راهبرد و استراتژی ماندگار محقق شود. اقتصاد مقاومتی یک رویکرد استراتژیک برای نیل به رشد و تعالی اقتصادی و کاهش وابستگی کشور به عناصر بیگانه و در نهایت تضمین استقلال کشور در زمینه‌های اقتصادی، سیاسی و حتی فرهنگی است. بدین ترتیب اقتصاد مقاومتی یک رویکرد استراتژیک برای نیل به رشد و تعالی اقتصادی و کاهش وابستگی کشور به عناصر بیگانه و در نهایت تضمین استقلال کشور در زمینه‌های اقتصادی، سیاسی و حتی فرهنگی است. از این راهکار می‌توان برای مباره با سوء استفاده دشمن از وابستگی اقتصاد کشور به نفت و سایر منابع استراتژیک، به ویژه دانش و فن‌آوری، استفاده کرد. تولید دانش به عنوان یکی از نیازهای اقتصاد دانش‌بنیان برای رشد، راه‌های جدیدی را به منظور افزایش کارایی در تولید کالاها و خدمات ایجاد و ارائه می‌کند. کشورهای پیشرفته و توسعه‌یافته به طور سنتی منبع اصلی خلق و ایجاد دانش بوده و کشورهای در حال توسعه، دانش ایجاد شده در کشورهای پیشرفته را مورد استفاده قرار می‌دهند. با این تفاسیر در این مجموعه سعی شده است، مسیری برای اقتصاد دانش‌بنیان بر پایه و اساس نظریه اقتصاد مقاومتی به صورت تجربی تبیین شود. لذا در این نوشتار فصل اول به مباحث مبانی نظری اقتصاد مقاومتی پرداخته می‌شود، سپس در فصل دوم مبانی نظری اقتصاد دانش‌بنیان معرفی و مورد ارزیابی قرار می‌گیرد. در فصل سوم با توجه به مباحث مطرح شده در چارچوب نظریه اقتصاد مقاومتی به بیان اقتصاد دانش‌بنیان در این چارچوب پرداخته خواهد شد و مسیر راه اقتصاد دانش‌بنیان در چارچوب اقتصاد مقاومتی و رهنمودهای رهبر فرزانه انقلاب اسلامی مشخص خواهد شد. با توجه به این مسیر و نقشه راه حاصل

شده برای رسیدن به رشد و توسعه اقتصادی و اجتماعی از طریق اقتصاد دانش‌بنیان و در چارچوب اقتصاد مقاومتی، در فصل چهارم با دیدی تجربی به برآورد تاثیر اقتصاد دانش بنیان از مسیر اقتصاد مقاومتی بر تولید، رشد و توسعه اقتصادی و اجتماعی پرداخته می‌شود.

www.ketab.ir